

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 504/15.-4

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Damira Kosa kao predsjednika vijeća te doc. dr. sc. Marina Mrčele i Miroslava Šovanja kao članova vijeća, uz sudjelovanje višeg sudskog savjetnika Dražena Kevrića kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog Z. D., zbog kaznenog djela iz članka 91. stavka 2. točke 21. Kaznenog zakona, odlučujući o žalbi državnog odvjetnika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 13. srpnja 2015. broj K-RZ-4/15., u sjednici održanoj 4. travnja 2017.,

p r e s u d i o j e:

Odbija se žalba državnog odvjetnika kao neosnovana te se potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Županijskog suda u Zagrebu, donijetom u ponovljenom postupku i u odsutnosti optuženog, na temelju članka 453. točke 3. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12. - Odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13. i 152/14. - dalje u tekstu: ZKP/08.), oslobođen je od optužbe optuženi Z. D. da bi počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva - ratni zločin iz članka 91. stavka 2. točke 21. Kaznenog zakona („Narodne Novine“, broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. - dalje u tekstu: KZ/11.). Na temelju članka 149. stavka 1. ZKP/08. odlučeno je da troškovi kaznenog postupka iz članka 145. stavka 2. točke 1. do 5. ZKP/08. te nužni izdaci i nagrada branitelju padaju na teret proračunskih sredstava.

Protiv navedene presude, žalbu je podnio državni odvjetnik zbog povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona te pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da Vrhovni sud Republike Hrvatske „napadnutu presudu ukine i predmet vrati na ponovno suđenje“.

Na žalbu nije odgovoreno.

Spis je, u skladu s člankom 474. stavkom 1. ZKP/08. dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na dužno razgledanje.

Žalba nije osnovana.

Državni odvjetnik smatra da je „izreka presude nerazumljiva odnosno proturječna sama sebi i razlozima presude“ jer se „u izreci oslobađajuće presude optuženi Z. D. oslobađa od optužbe ... da nije dokazano da je optuženik počinio djelo za koje je optužen, a istodobno sud se poziva na Zakon o općem oprost ... pa je nejasno zašto sud presudu temelji na Zakon o općem oprost“. Doista, pozivanje na članak 1. i 2. Zakona o općem oprost („Narodne novine“, broj 80/96.) u izreci pobijane presude nepotrebno je jer prvostupanjski sud očito optuženika nije oslobodio od optužbe primjenom tog zakona. No, nije riječ o bitnoj povredi odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. na koju se državni odvjetnik neosnovano poziva jer se prvostupanjska presuda, unatoč toj pogrešci, može ispitati.

Nadalje, državni odvjetnik smatra da je prvostupanjski sud počinio istovjetnu povredu jer „sud optuženika oslobađa od optužbe jer nije dokazano da je optuženik počinio djelo ... a u obrazloženju presude, većim dijelom navode se razlozi iz kojih bi proizlazilo da utuženo kazneno djelo nije kazneno djelo po zakonu“. Niti ovaj žalbeni navod nije osnovan. Iz obrazloženja pobijane presude razvidno je da je optuženik oslobođen od optužbe jer nije dokazano da bi njegovo postupanje bilo protivno Protokolu I od 8. lipnja 1977. (kao dopunskom protokolu ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba).

Treba dodati da bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. postoji samo onda ako se zbog pogrešnog sastavljanja presude ona ne može ispitati. Ovdje nije riječ o tome jer je prvostupanjsku presudu moguće ispitati pa je žalba državnog odvjetnika u tom dijelu neosnovana.

Također je neosnovana žalba državnog odvjetnika i u dijelu u kojem prigovara ocjeni prvostupanjskog suda prema kojoj nije dokazano da ponašanje optuženika kao stražara prema zatočenim civilima ima onu kriminalnu količinu potrebnu da bi bilo riječi o povredi Protokola I. od 8. lipnja 1977.

Naime, u postupku je utvrđeno da je optuženik kao stražar u Okružnom zatvoru u G. od 10. listopada 1992. do 18. prosinca 1993. „D. A. šakom udario u glavu i usta, izbivši mu pri tom jedan zub, a potom ga snažno udario nogom u međunožje, a Z. A. u dva navrata šamarao po licu i tukao rukama po tijelu“. Dakle, razdoblje počinjenja djela je jedna godina, dva mjeseca i osam dana, a optuženik je poduzeo tri aktivnosti; jednom prema D. A., a dva puta prema Z. A. Državni odvjetnik smatra da je time počinjeno kazneno djelo iz članka 91. stavka 2. točke 21. KZ/11. jer da optuženik opisanim ponašanjem „skrnavi osobno dostojanstvo te čini ponižavajuće i degradirajuće postupke prema zatočenim civilima“. No, državni odvjetnik pritom ne prenosi zakonski tekst u cijelosti.

Za ostvarenje zakonskih obilježja kaznenog djela ratnog zločina koje je optuženiku stavljeno na teret potrebno je da je ponašanje „skrnavljenje osobnog dostojanstva, posebice ponižavajući i degradirajući postupci“ (članak 92. stavak 1. točka 21. KZ/11.), odnosno da je riječ o teškim povredama prava i običaja prema Protokolu I.

Prvostupanjski sud pravilno ocjenjuje da „nije svako kazneno djelo počinjeno za vrijeme oružanog sukoba istovremeno ratni zločin“ te da mora postojati određena kriminalna količine i jakost dostatna „za ispunjenje obilježja takvog teškog kaznenog djela“. Ocjena prvostupanjskog suda prema kojoj ponašanje optuženika nema kriminalnu količinu i jakost potrebnu da bi bila riječ o ratnom zločinu je pravilna i sukladna ustaljenoj sudskoj praksi (v. primjerice odluke ovog suda I Kž 184/13. i I Kž 52/13.). Žalbeni navodi takvu ocjenu ne dovode u sumnju.

Osim toga, žalitelj očito ne vodi računa o zakonskom izričaju prema kojem se traži da ponašanje optužene osobe bude posebice ponižavajuće i degradirajuće. Optuženikovo ponašanje (tri aktivnosti u razdoblju dužen od godine i dva mjeseca) po svojoj jakosti nema značajku posebice ponižavajućeg i degradirajućeg postupanja. Ono jest protupravno i „sadrži obilježja kaznenog djela zlostavljanja u obavljanju službe ili javnog ovlaštenja koje je postojalo u vrijeme predmetne inkriminacije“ ali je za to djelo „u međuvremenu nastupila zastara kaznenog progona“ kako to pravilno ocjenjuje prvostupanjski sud. No, opisano ponašanje nema posebnu jakost i kriminalnu količinu koja bi potpadala pod zakonsko obilježje posebice ponižavajućeg i degradirajućeg postupanja. Zato je u pravu prvostupanjski sud kada je ocijenio da nije dokazano da bi ponašanje optuženika bilo protivno Protokolu I i članku 91. stavku 2. točki 21. KZ/11.

Budući da ni ispitivanjem pobijane presude, sukladno odredbi članka 476. stavka 1. ZKP/08., nije utvrđeno da bi bile ostvarene povrede na koje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, to je, na temelju članka 482. ZKP/08., odlučeno kao u izreci ove presude.

Zagreb, 4. travnja 2017.

Zapisničar:
Dražen Kevrić, v. r.

Predsjednik vijeća:
Damir Kos, v. r.